

عنوان و نام پدیدآور: پدافند غیرعامل در حوزه بهداشت و درمان / تدوین و گردآوری احمد عامریون...
(او دیگران)؛ زیر نظر دکتر علی کرمی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان بسیج جامعه پزشکی، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۱۵۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۶۶-۱۲-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: تدوین و گردآوری احمد عامریون، عیسی مالمیر، علی عقیقی، روح‌الله قائد امینی، محمد

شکری.

موضوع: دفاع غیر نظامی

موضوع: مدیریت بحران

موضوع: سلامتی

موضوع: دفاع غیر نظامی — ایران

موضوع: مدیریت بحران — ایران

موضوع: بهداشت — ایران

موضوع: حوادث — ایران — پیشگیری

شناسه افزوده: عامریون، احمد، ۱۳۴۸ - گردآورنده

شناسه افزوده: مهدی‌پور، علی، ناظر

شناسه افزوده: کرمی، علی، ناظر

شناسه افزوده: سازمان بسیج جامعه پزشکی

رده: ۵ : ۳۵/۹۲۴ UA

ردی دیو: ۳۶۲

ره کتابشناختی: ۳۳۵۹۹۶

پدافند غیرعامل در حوزه بهداشت و درمان

تدوین و گردآوری: دکتر احمد عامریون، دکتر عیسی مالمیر، دکتر علی عقیقی،

دکتر روح‌الله قائد امینی، دکتر محمد شکری

زیر نظر: دکتر علی کرمی

ناشر: سازمان بسیج جامعه پزشکی

چاپ: چاپخانه روزنامه جوان

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۲

شمارگان: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

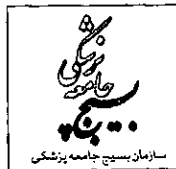
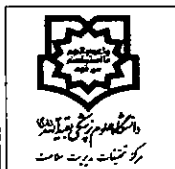
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۶۶-۱۲-۲

نشانی: تهران، خیابان آزادی، خیابان رودکی شمالی، خیابان نیایش شرقی،

پژوهشکده مجازی حوادث و بلایا، سازمان بسیج جامعه پزشکی

تلفن: ۶۶۹۳۹۸۱۲ نمابر: ۶۶۹۰۴۴۹۲

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس، برای پژوهشکده مجازی حوادث و بلایا سازمان بسیج جامعه پزشکی محفوظ است.

فهرست

۷	پیشگفتار
۹	مقدمه
۱۳	اصطلاحات و مفاهیم
۲۳	مبانی پدافند غیرعامل از دیدگاه اسلام
۲۵	فرامین و تدابیر فرمانده معظم کل قوا در خصوص پدافند غیرعامل
۳۳	سند راهبردی پدافند غیرعامل دستگاهها
۳۷	مستندات قانونی پدافند غیرعامل
۴۷	فرهنگ سازی پدافند غیرعامل
۶۱	آشنایی با نمونه هایی از اقدامات پدافند غیرعامل در تاریخ
۶۵	سابقه پدافند غیرعامل در ایران و جهان
۷۵	شناخت تهدیدات عمومی دشمن علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران
۷۹	پدافند غیرعامل در حوزه سلامت
۸۲	آشنایی کلی با نظام سلامت در جمهوری اسلامی ایران
۸۷	برنامه ارائه خدمات نظام سلامت در شرایط بحران
۸۹	نظام آموزش طب اورژانس در حوزه سلامت
۹۱	شناخت تهدیدات ویژه بخش سلامت
۹۷	اقدامات و الزامات پدافند غیرعامل در نظام سلامت
۹۹	اقدامات اولیه حوزه بهداشت و درمان در استقرار پدافند غیرعامل

- ۱۱۱ ماموریت و اهداف مرکز تحقیقات پدافند غیرعامل نظام سلامت
- ۱۱۳ پدافند غیر عامل در برابر تهدیدات بیولوژیک
- ۱۱۹ سند راهبردی پدافند زیستی کشور
- ۱۲۵ منابع

www.ketab.ir

پیشگفتار

بر اساس تعریف سازمان بهداشت جهانی سلامت به معنی نداشتن بیماری نیست بلکه برخورداری از رفاه کامل جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی است. سلامت یکی از ارزش‌ها و نیازهای اساسی هر انسان و حقوق پذیرفته شده در اسناد بین‌المللی همچون اعلامیه حقوق بشر، حقوق بشر اسلامی و بیانیه سازمان جهانی بهداشت است. حفظ و ارتقای سلامت مسئولیتی فردی، اجتماعی، سازمانی و حاکمیتی است و تولیت آن بر عهده دولت‌ها بوده و یکی از پیش‌شرط‌های تحقق توسعه پایدار به شمار می‌رود.

سلامت حق و نیاز همگانی است که طبق اصل برابری و بهیم قانون اساسی دولت مکلف است طبق قوانین، از محل درآمدهای عمومی و مشارکت مردم، خدمات بهداشتی درمانی را برای تمام افراد کشور به عنوان اولویت ملی تأمین کند.

از آنجایی که سلامت مردم همواره اولویت ملی است، لذا دولت با تعهد خود به سلامت و دایمی خواهد بود. عمل به این مسئولیت نیازمند ترسیم چشم‌انداز و تبیین سیاست‌ها و جهت‌گیری‌های سلامت، قانونگذاری و تنظیم مناسبات و روابط، پشتیبانی و حمایت‌های مالی و برقراری نظام اطلاعات مطمئن و قابل اعتماد می‌باشد که عمدتاً از مسئولیت‌های وزارت بهداشت است؛ این نهاد باید از سوی دولت به تبیین جهت‌گیری‌ها، سیاست‌ها و راهبردها، تأثیرگذاری بر رفتار نقش‌آفرینان درون و برون‌بخش، نظارت کلی، هدایت تلاش‌ها و توسعه اقدامات ملی سلامت بپردازد و خدمتگزاری به مردم در حوزه سلامت را تضمین کند.

از طرفی ماهیت انقلاب ما به گونه‌ای است که جهان‌خواران و استکبار جهانی را در مقابل

حرکت آن قرار می‌دهد. چرا که نظام‌های سرمایه‌داری و لیبرال دموکراسی غربی، اساساً بر مبنای دستیابی و حفظ منافع نامشروع فردی و گروهی به وجود آمده‌اند. در حالی که انقلاب متعالی و آزادی‌بخش اسلامی ایران، حقوق همه انسان‌ها را محترم شمرده و طبق موازین اسلامی به دنبال سعادت برای همه مردم است.

ده‌ها تفاوت ماهوی دیگر نیز به ما این واقعیت را گوشزد می‌کند که دشمن برای غریبه‌زنی به نظام اسلامی ما از هیچ شیوه‌ای فروگذار نخواهد کرد. بنابراین و با توجه به اینکه هدف نهایی در نظام ارائه خدمات سلامتی در هر کشوری ارتقای سلامت افراد است، مدیریت سلامت لازم است به منظور افزایش ظرفیت ساختاری و عملکردی این حوزه و کاهش آسیب‌پذیری آن در کلیه سطوح تلاش نموده و موجبات آرامش و امنیت مردم را فراهم نماید. همچنین عرصه علمی باید در همه ابعاد، سطوح و حریم‌ها مواظبت کامل نموده، پیش‌تاز به‌سازم و رافع حمله‌های پی‌در پی دشمن در این زمینه بوده و خود را کاملاً آماده نگه داریم.

در این راستا سازمان بسیج جامعه پزشکی با تاسی به فرمایشات مقام معظم رهبری و رسالت ذاتی خویش مبنی بر ارتقای سلامت و بازگرداندن کشور در صدد است با نقش‌آفرینی در حوزه‌های مختلف به سرعت رشد و ارتقاء کشور شتاب بیشتری دهد.

دکتر زما، بسیج جامعه پزشکی

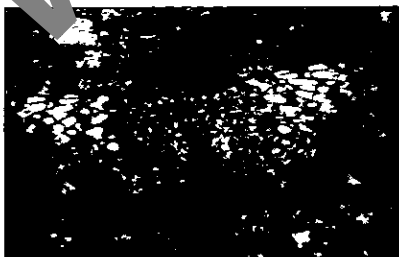
مقدمه

پدافند غیرعامل با مفهومی علمی و فنی و به معنی خلقت بشر دارد. مستقیم، سابقه‌ای بس طولانی و به معنی خلقت بشر دارد.

بانگرسی تحقیقی و دقیق به جهان‌شناسی نیز طریقت نیز می‌توان گفت که انسان، دانش و هنر دفاع غیرعامل را از مخلوقات جهان هستی به خصوص جانداران دیگر آموخته و بدون شک این مخلوقات بوده‌اند که به اجداد ما راه ساختن ابزار دفاعی از قبیل سپر، زره، پناه بردن به غارها و ساختن دژها و استحکامات سنگری، استتار و اختفا و سایر مایه‌ها را آموخته‌اند.

وسایل دفاعی غیرعامل نزد حیوانات به نحوی است که از پنج وسیله شناخته شده دفاعی که خداوند حکیم در اختیار جانوران قرار داده چهار وسیله آن «وسایل دفاعی غیرعامل» و تنها یک وسیله آن «عامل» می‌باشد.

پنج وسیله فوق‌الذکر عبارت است از: (۱) پنهان‌سازی و استتار (۲) پناه بردن به حلقه دادن (۳) پوشش حفاظتی (۴) تحرک و فرار (۵) جنگ و مبارزه

شکل‌گیری تمدن‌های اولیه در جهان، همواره با وقوع جنگ همراه بوده است، انسان‌ها از طریق پناه گرفتن در غارها و ساخت جوشن و سپر و ایجاد برج و بارو و قلعه‌های محکم و مرتفع و حفر خندق جهت حفظ جان و تامین امنیت گروهی با هدف پیشگیری از حملات غافلگیرانه دشمن اقدام نموده‌اند.

انجام اقدامات دفاع غیرعامل در ابعاد گوناگون برای مقابله با تهاجمات دشمن (نظامی و غیرنظامی)، بلاهای طبیعی و غیرطبیعی و تقلیل خسارات ناشی از آنها موضوعی بنیادی است که وسعت و گستره آن، تمامی زیر ساخت‌های کلیدی، مراکز حیاتی، بنیاد و مهم نظامی و غیرنظامی کشور چون پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها، بنادر، فرودگاه‌ها، مراکزهای بزرگ صنعتی، مراکز بهداشتی و درمانی، قرارگاه‌ها و مراکز عمده تولید ملی و هدایت و تصمیم‌گیری‌های سیاسی، مراکز اصل مخابراتی و ارتباطی، پایهای استراتژیک، صنایع نظامی، پایگاه‌های هوایی، سایت‌های موشکی، مراکز و ایستگاه‌های راداری، تلویزیون، انبارهای عمده مواد غذایی و دارویی، مراکز جمعیتی و قرارگاه‌های تاکتیکی، مراکزهای عمده آماری و پشتیبانی و... را در بر می‌گیرد. تجارب حاصله از جنگ ایران و عراق در ۱۱ هفته‌ای سال ۱۹۹۹ ناتو علیه یوگسلاوی، جنگ سال ۲۰۰۳ آمریکا علیه عراق، جنگ ۳۳ روزه سال ۲۰۰۶ اسرائیل علیه لبنان و دیگر جنگ‌های نظامی و غیرنظامی موید این نظر است که کشور مهاجم جهت درهم شکستن اراده ملت و توان سیاسی، اقتصادی، نظامی و مدیریتی کشور مورد تهاجم با اتخاذ استراتژی انهدام مراکز کلیدی و صرف بمباران و انهدام مراکز حیاتی، حساس و مهم می‌نماید.

همچنین تجارب حاصله از بلاهای طبیعی به وجهه‌ای چون زلزله بم در سال ۱۳۸۲، سیل گلستان در سال ۱۳۸۰ و... در کشور عزیزمان ایران موید این نظر است کشورهای که در معرض بلاهای طبیعی قرار گرفته‌اند به علت رعایت اصول پدافند غیرعامل دچار خسارت زیاد مالی و جانی و گاه بلندمدت قرار گرفته‌اند. امروزه کشورهای که طعم خرابی و خسارات ناشی از جنگ، بلاهای طبیعی و... را چشیده‌اند، جهت حفظ سرمایه‌های ملی و منابع حیاتی خود توجه خاص و ویژه‌ای به دفاع غیرعامل نموده و در راهبرد دفاع خود جایگاه والایی برای آن قایل شده‌اند. غیر از حوادث و بلایای طبیعی، موضوع تهدیدهای درونی و برونی توسط دشمن نیز،

یکی از دغدغه‌های پدافند غیرعامل است و در این مبحث وزارت بهداشت و درمان و دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی وظیفه خطیری بر عهده دارند. با توجه به حساسیت این موضوع بر ماست که با استفاده از رهنمودهای رهبر عزیزمان، ولی امر مسلمین و با شناخت ژرف و کامل از ابعاد مختلف پدافند غیرعامل و اتخاذ تمهیداتی برای آن، خود را به مرز آمادگی کامل برسانیم.

دکتر علی کرمی

www.ketab.ir